

Warszawa, 22 kwietnia 2021 r.

Komentarz ZPP: Przedsiębiorcy powinni mieć swobodę w decydowaniu o akceptowanych metodach płatności

ZPP, doceniając i wspierając rozwój bezgotówkowych form płatności w Polsce, pozostaje zdeklarowanym przeciwnikiem pomysłów eliminowania czy sztucznego ograniczania obiegu gotówki w gospodarce. Uważamy, że wycofanie gotówki wiązałoby się z istotnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa państwa i prywatności obywateli. Dlatego też byliśmy konsekwentnymi oponentami wszelkiego rodzaju inicjatyw nakazujących stosowanie form bezgotówkowych, czy poszerzających taki obowiązek. Uważamy, że likwidacja gotówki jest groźna dla państwa i naraża je na szereg trudnych do przewidzenia ryzyk, zwłaszcza w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji międzynarodowej.

Równolegle, stoimy na stanowisku że wybór akceptowanych w danym punkcie metod płatności powinien znajdować się w wyłącznej gestii przedsiębiorcy. Poziom akceptowania płatności bezgotówkowych, również w mniejszych punktach handlowych i usługowych, rósł w ostatnich latach całkowicie organicznie, wspierany przez działania instytucji takich jak Fundacja Polska Bezgotówkowa. Przedsiębiorcy dostrzegli wartość w dostępności terminali i podejmowali autonomiczne decyzje o uwzględnieniu możliwości dokonywania płatności kartą. W konsekwencji, Polska stała się pod tym względem jednym z europejskich liderów.

Reasumując: jesteśmy przeciwnikami likwidacji gotówki i zwolennikami dowolności w zakresie doboru akceptowanych przez przedsiębiorcę form płatności. Tym samym, pragniemy zwrócić uwagę na niebezpieczeństwa, które wynikać mogą z przyjęcia podejścia jedynie częściowo zbieżnego z naszym – tj. wspierającego obrót gotówkowy, przy jednoczesnym wprowadzaniu obliża akceptowania tej formy płatności. Propozycję zmierzającą w tym kierunku zawarł Narodowy Bank Polski w swoich uwagach do projektu nowelizacji ustawy o usługach płatniczych.

NBP zaproponował, by do projektu, dotyczącego generalnie zasad funkcjonowania Biur Usług Płatniczych, dodać przepisy zakazujące akceptantom odmówienia przyjęcia zapłaty gotówką. Katalog wyłączeń odnosiłby się wg koncepcji NBP do działalności w internecie, działalności prowadzonej bez obecności personelu, oraz imprez masowych.

Rozumiejąc kierunek wsparcia obrotu gotówkowego i zabezpieczenia jego funkcjonowania, zwracamy uwagę na różnorodność konsekwencji ewentualnego zrealizowania tej propozycji w odniesieniu do rozmaitych typów i modeli biznesowych. Z punktu widzenia właściciela sklepu lub punktu usługowego, uchwalenie tego rodzaju przepisów oznaczałoby limitowanie swobody w zakresie wyboru akceptowalnych metod płatności, poprzez wprowadzenie obowiązku akceptowania płatności gotówkowych.

To, co w tego rodzaju przypadkach może być pewnym (bardziej lub mniej uciążliwym) ograniczeniem, w przypadku innych modeli generuje daleko idące komplikacje. W przypadku szeregu modeli

biznesowych standardowo stosowaną metodą płatności jest płatność bezgotówkowa, co bezpośrednio wpływa na funkcjonalność i wygodę korzystania z określonych produktów i usług. Obowiązek akceptowania płatności gotówkowych może być w ich przypadku istotną barierą, a w niektórych wypadkach – wręcz absurdem. Płatności bezgotówkowe są powszechnie przyjętym standardem m.in. w przypadku automatów vendingowych, kas samoobsługowych, czy niektórych platform usługowych.

Podsumowując, ZPP – opowiadając się za utrzymaniem obrotu gotówkowego i przeciwko jakimkolwiek próbom likwidacji fizycznego obiegu pieniądza w gospodarce – zwraca uwagę, że obowiązek przyjmowania płatności gotówką może wywołać szereg nieprzewidzianych konsekwencji, a w przypadku niektórych typów biznesów znacznie ograniczyć funkcjonalność lub wygodę korzystania po stronie użytkownika. Stoimy na stanowisku, że to przedsiębiorcy powinni ważyć korzyści i ryzyka wynikające z dopuszczania bądź niedopuszczania określonych metod płatności w swoich firmach, i móc podejmować w tym zakresie decyzje zgodnie z własnym osądem.